

Kansanterveys- ja vammaisjärjestöt liikuntatoimijoina 2016

- Aivoliitto ry
- Allergia- ja astmaliitto ry
- Epilepsialiitto ry
- Hengityслиitto ry
- Lihastautiliitto ry
- Mielenterveyden keskusliitto ry
- Munuais- ja maksaliitto ry
- Neuroliitto ry
- Psoriasisliitto ry
- Selkäliitto ry
- Suomen CP-liitto ry
- Suomen Diabetesliitto ry
- Suomen Luustoliitto ry
- Suomen Mielenterveysseura ry
- Suomen Nivelyhdistys ry
- Suomen Parkinson-liitto ry
- Suomen Reumaliitto ry
- Suomen Sydänliitto ry

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Järjestöt yhdenvertaisuutta lisäämässä ja liikkumattomuutta vähentämässä

- Yli miljoona suomalaista kuuluu liikunnan erityisryhmiin sairauden, vamman tai korkean iän vuoksi.
- Osa tarvitsee heidän erityistarpeensa huomioivaa soveltavaa liikuntaa.
- Moni erityisryhmiin kuuluvista liikkuu terveytensä kannalta liian vähän.
- Liikunnan yhdenvertaisuutta voidaan parantaa turvaamalla liikunnan harrastaminen niille, joille yleiset liikuntapalvelut eivät sovellu tai joita yleiset palvelut eivät tavoita.
- Kansanterveys- ja vammaisjärjestöillä on laaja-alainen asiantuntemus ja vuosikymmenten kokemus pitkäaikaissairaiden ja vammaisten liikunnasta.
- Järjestöt liikuttavat myös terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia.

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Laaja ja moninainen toimintakenttä

- Kansanterveys- ja vammaisjärjestöt ovat valtakunnallisia oman alansa keskusjärjestöjä ja asiantuntijoita.
- Järjestöjen liikuntatoiminta ulottuu laajasti eri puolille Suomea.
- Yhteensä 1100 jäsenyhdistystä.
- Yhteensä reilut 320 000 jäsentä eli noin kolmannes soveltavan liikunnan kohderyhmästä.
- Toiminnassa mukana myös paljon jäsenten läheisiä ja ei-jäseniä.

JÄRJESTÖ	YHDISTYKSIÄ	JÄSENIÄ
Aivoliitto	45	8 230
Allergia- ja Astmaliitto	34	20 000
Epilepsialiitto	24	7 000
Hengityслиitto	97	31 560
Lihastautiliitto	12	2 736
Mielenterveyden keskusliitto	156	17 000
Munuais- ja maksaliitto	19	6 000
Neuroliitto	23	9 980
Psoriasisliitto	44	13 000
Selkäliitto	32	9 446
Suomen CP-liitto	20	3 146
Suomen Diabetesliitto	112	56 340
Suomen Luustoliitto	19	3 546
Suomen Mielenterveysseura	54	4 350
Suomen Nivelyhdistys	0	10 643
Suomen Parkinson-liitto	19	7 970
Suomen Reumaliitto	159	40 423
Suomen Sydänliitto	231	71 371
YHTEENSÄ	1100	322 760

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Liikunnalla keskeinen asema järjestöissä

- Liikunta on keskeinen toimintamuoto kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen ennaltaehkäisevässä sekä terveyttä ja toimintakykyä edistävässä työssä.
- Liikunnan arvostus parantunut järjestöissä viime vuosina, ja liikuntaa on pyritty sisällyttämään monipuolisesti järjestöjen toimintaan.
- Liikunta kirjattu lähes jokaisen järjestön sääntöihin.
- Jokaisessa järjestössä liikuntavastaava, jonka tehtävänä liikunnan edistäminen.
- Liikuntatyöntekijä puolessa järjestöistä.
- Yhdistyksissä liikuntaa suunnittelee ja järjestää yhteensä 750 liikuntavastaavaa ja yhdyshenkilöä.
- Yhdistyksissä liikuntaa toteuttaa yhteensä yli tuhat ohjaajaa. Puolet ohjaajista on ammattilaisia, puolet toimii harrastepohjalta.

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Monimuotoista liikuntatoimintaa

- Kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen liikunta on yleensä vertaistukea tarjoavaa matalan kynnyksen toimintaa. Osassa järjestöistä on myös kilpaurheilua.
- Liikunta suunnattu ensisijaisesti jäsenille ja heidän läheisilleen. Lisäksi on kaikille avointa toimintaa.
- Ei suurten massojen liikuttamista, koska monet sairaus- ja vammaryhmät ovat pieniä ja tarvitsevat liikunnan harrastamisessa paljon tukea.
- Keskusjärjestöjen liikuntatoiminta: valtakunnallisia teemaviikkoja, leirejä, lomiam, tapahtumia ja -tempauksia sekä kisoja.
- Paikallisyhdistysten liikuntatoiminta: liikunta- ja vertaisryhmiä, tapahtumia, turnauksia, leirejä ja retkiä.
- Paikallisyhdistykset tukevat myös jäsenten omatoimista liikuntaa.
- Paikallisyhdistyksissä liikunta myös osana muuta toimintaa, kuten kerhoja, kursseja ja tapaamisia.

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Tiivistä yhteistyötä valtakunnallisesti

Kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen yhteistyömuotoja liikunnassa valtakunnallisesti:

- Liikunnan järjestäminen
- Tapahtumat
- Koulutukset
- Viestintä
- Edunvalvonta
- Kehittämistyö
- Asiantuntijuuden ja tiedon vaihto

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Tiivistä yhteistyötä alue- ja paikallistasolla

Kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen paikallisyhdistysten yhteistyömuotoja liikunnassa alue- ja paikallistasolla:

- Liikuntaryhmät
- Tapahtumat
- Tilat
- Ohjaajat
- Tiedottaminen
- Koulutukset
- Toiminnan avustaminen (kunnat)

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Toiminnan rahoitus

- Kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen keskeisin liikunnan avustuslähde ovat opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) myöntämät liikuntajärjestöjen toiminta-avustukset.
- Vuosittain myönnetty kahdeksalle SoveLin jäsenjärjestölle toiminta-avustusta liikuntaan. Vuonna 2016 avustukset yhteensä 325 000 euroa.
- OKM:lta tukea vuosittain myös muutamille järjestöjen liikunnan kehittämishankkeille.
- Liikuntaa rahoitetaan järjestöissä myös omalla varainhankinnalla ja muulla omarahoituksella.
- Paikallisyhdistykset rahoittavat liikuntaa jäsenmaksuilla ja omalla varainhankinnalla.
- Puolet kunnista myöntänyt yhdistyksille liikuntaan avustuksia. Myös Kunnossa kaiken ikää –ohjelma myöntänyt avustuksia yhdistyksille.

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

Lähteet

- Ala-Vähälä, Timo – Rikala, Saku: Erityisliikunnan tilanne kunnissa 2013. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:5.
- Koivuniemi, Kaisa: Kansanterveys- ja vammaisjärjestöt liikunnan toimijoina. Soveli soveltavan liikunnan asiantuntija -lehti 2/2015.
- Kauravaara, Kati – Koivuniemi, Kaisa: Terveys ja hyvinvointi on liikunta- ja kansanterveysjärjestöjen yhteinen maali. Liikunta & Tiede 6/2015.
- Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveys- ja vammaisjärjestöt liikuntatoimijoina. Soveltavan liikunnan julkaisuja 8. SoveLi 2016.

Liikkuen kohti terveyttä ja hyvinvointia

